

Хохліна О.П. Особливості інтересів студентів різної форми навчання / Білецька Н.І., Хохліна О.П. // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» - Додаток 3 до вип. 31: Тематичний випуск «Проблеми емпіричних досліджень у психології». – К.: Гнозис, 2014.– С.20-23.

УДК: 152.3

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРЕСІВ СТУДЕНТІВ РІЗНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Білецька Неллі Іванівна, студентка 4 курсу Національної академії внутрішніх справ;

Хохліна Олена Петрівна, професор кафедри психології та педагогіки Національної академії внутрішніх справ, доктор психологічних наук, професор

Епоха радикальних суспільних змін в Україні зумовлює актуальність дослідження питання формування системи особистісних цінностей людини. Молодь, як прошарок людей, від яких багато в чому залежить подальше майбутнє країни, опиняється в ситуації подвійної складності – по-перше, система цінностей, вироблена попередніми поколіннями, втрачає свою актуальність, а по-друге, на кризові явища, що відбуваються в соціумі, накладаються труднощі вікового періоду, оскільки саме цей період є заключним для формування самосвідомості особистості і її «Я-Концепції». Саме тому дослідження інтересів молоді як важливої складової спрямованості особистості носить досить актуальний характер.

Проблему інтересів у психології досліджували такі вчені як А.П. Алфьоров, Б.І. Додонов, Є.О. Климов, І.А. Власова, В.В. Гузеев, Л.Д. Столяренко, М.Д. Левітов, В.А. Крутецкий і ін. Крім того, у сучасній вітчизняній психології проблема інтересу розглядається з позицій теорії діяльності, основи якої сформульовані в працях Л.С. Виговського, С.Л. Рубинштейна, О.М. Леонтьєва й ін. Однак, даних щодо інтересів молоді на сучасному етапі соціально-економічного розвитку держави нами не було віднайдено. Не виявлено й даних щодо відмінностей інтересів молоді, що здобувають освіту в різних формах навчання. Саме це й визначило тему нашого

конкретного дослідження.

Розглядаючи суть спрямованості особистості, варто зазначити, що це - система спонукань, що стійко характеризує людину та визначає вибірковість ставлень й активності людини. Така система є індивідуальною, вона формується в процесі розвитку особистості. При цьому вона і досить динамічна, тобто складові її спонукання (мотиви) не залишаються постійними, вони впливають один на одного, змінюються й розвиваються [1; 2]. Спрямованість завжди соціально зумовлена й формується в онтогенезі в процесі навчання й виховання, виступає як властивість особистості, що проявляється у світоглядній, професійній спрямованості, у діяльності. Разом з тим, в основі спрямованості завжди лежать потреби людини. Однією із складових спрямованості людини є інтерес. Він характеризує вибіркове відношення особистості до об'єкта, що має життєве значення й (або) емоційну привабливість. Виражаючи загальну спрямованість особистості, інтерес спрямовує всі психічні процеси у вигляді діяльності у певне русло, активізує діяльність особистості [3].

Провідним видом діяльності студента є учбово-професійна діяльність. Професійні інтереси є елементами професійної спрямованості й мотиваційно-потребової сфери особистості; вони забезпечують позитивне ставлення людини до певної професії, виділення її з низки інших. Тобто, інтереси виступають одночасно і як передумова навчання, і як його результат [3].

Специфіка навчання студентів за різними формами навчання, на нашу думку, має ряд особливостей. Студенти, які йдуть на стаціонарну форму навчання – це, як правило, «учорашні школярі», які обрали собі сферу майбутньої професійної діяльності й спрямовані на те, щоб більшість свого часу відводити професійній підготовці. Студенти-заочники, це ж, як правило, люди, які вже розпочали свою професійну діяльність. Досить часто на заочну форму навчання йдуть люди для отримання другої вищої освіти. Саме з метою виявлення особливостей інтересів у студентів різної форми навчання нами йбуло проведено емпіричне дослідження, у якому взяли участь 40 студентів

Національної академії внутрішніх справ, що навчаються за спеціальністю «психологія», віком від 17 до 36 років, з яких 20 осіб – студенти заочної форми навчання (з.ф.н), і 20 осіб – студенти стаціонарної форми навчання (с.ф.н.). У результаті цього дослідження, за допомогою стандартизованої психологічної методики І. П. Шахової «Методика виявлення інтересів» [3], кількісного та якісного аналізу отриманих даних і були визначені домінуючі інтереси студентів різної форми навчання (Таблиця 1).

Таблиця 1.

Інтереси до різних видів діяльності у студентів

№	Інтерес до певного виду дія-ті	С.ф.н.		З.ф.н.	
		К-ть	%	К-ть	%
1	суспільний	8	40	4	20
2	природознавчий	1	5	1	5
3	спортивний	2	10	3	15
4	технічний й практичний	1	5	3	15
5	науково-технічний, науково-практичний	0	0	2	10
6	театрально-художній	4	20	2	10
7	історико-географічний	1	5	0	0
8	змішаний тип	3	15	5	25

У результаті аналізу табличних даних було з'ясовано, що у студентів обох форм навчання домінуючими є суспільні інтереси (40% - с.ф.н.. та 20% - з.ф.н.). Такі результати, на нашу думку, пояснюються спрямованістю та характером майбутньої професійної діяльності. І особливо це стосується студентів, що навчаються на денній формі навчання та мають можливість цілеспрямовано, не розв'язуючи інших завдань, здобувати професійну освіту. У студентів с.ф.н. серед домінуючих виявлено також театрально-художні інтереси (20%). Можна припустити, що завдяки реалізації цієї групи інтересів молодь має певним чином гармонізувати своє життя, «балансувати між потрібним та приємним». Так само можна пояснити й наявність у досліджуваних цієї групи (10%) спортивних інтересів.

Як показують отримані дані, у студентів з.ф.н. домінуючими виявилась інтереси змішаного типу (25%). Це також є цілком закономірним результатом, оскільки свідчить про різнобічність інтересів людини, яка поєднує в житті декілька видів діяльності. А тому й більшість груп інтересів розподілені у

досліджуваних досить рівномірно: суспільні (20%), спортивні, технічні та практичні (15%), науково-технічні та науково-практичні, театральні-художні (10%).

Загалом отримані результати свідчать про те, що у студентів з.ф.н. досить різнопланові інтереси і їх відсоткове співвідношення в незначній мірі відрізняється одне від одного, в той час як у студентів с.ф.н. диференціація інтересів є більш виразною. Цікавим виявився і той факт, що серед студентів с.ф.н. повністю відсутній інтерес до науково-технічної й науково-практичної діяльності, яка характеризується знаходженням інформації з питань, що цікавлять, розумінням особливостей науково-технічного прогресу. Це може пояснюватися щонайперше вузькою професійною спрямованістю їх активності та ще недостатньою усвідомленістю суті та значення наукового пошуку у діяльності психолога.

Список використаних джерел

1. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн – СПб: Питер, 1999.
2. Столяренко Л.Д. Основы психологии: Учебное пособие / Столяренко Л.Д. - Ростов н/Д: Феникс, 2003. – 672 с. («Высшее образование»).
3. Шахова И. П. Становление направленности личности в разных возрастных периодах: Монография / И. П. Шахова - Пенза, 2006. – 193 с.

В статье представлены результаты теоретико-эмпирического исследования проблемы. Изучены интересы студентов разных форм обучения – стационарной и заочной. Эмпирически показано доминирование у студентов стационарной формы обучения профессионально обусловленных (социальных) интересов. Студенты-заочники характеризуются большим разнообразием интересов, связанных с характером их жизнедеятельности.

Ключевые слова: направленность личности, интересы студентов, форма обучения.

У статті наведено результати теоретико-емпіричного дослідження

проблеми. Вивчено інтереси студентів різних форм навчання – стаціонарної та заочної. Емпірично доведено домінування у студентів стаціонарної форми навчання професійно зумовлених (соціальних) інтересів. Студенти-заочники характеризуються більшим різномаяттям інтересів, пов'язаних з характером їх життєдіяльності.

Ключові слова: спрямованість особистості, інтереси студентів, форма навчання.